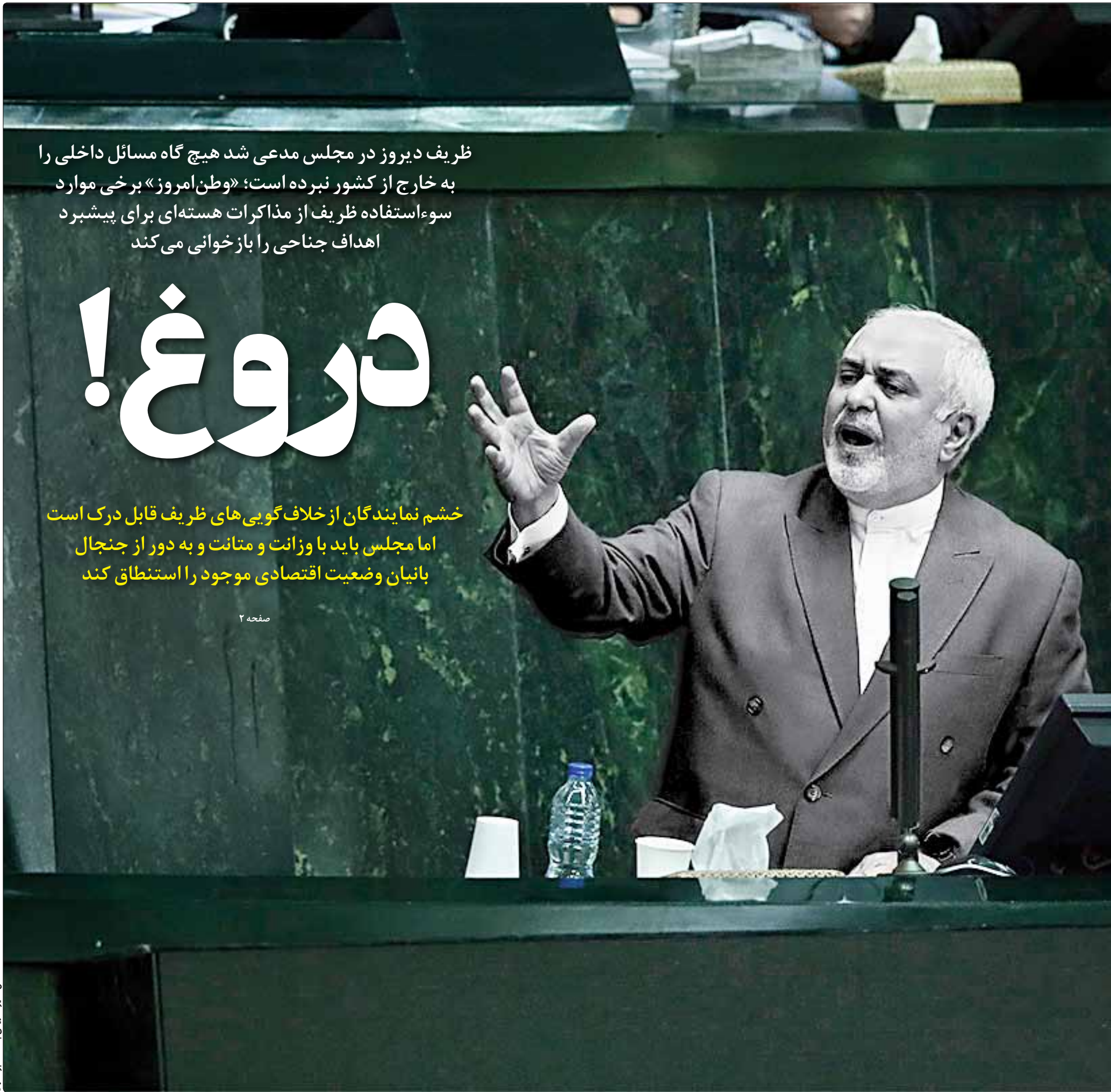


# وطن امروز

## جنگ پرچم و نمادها در آمریکا



ظریف دیروز در مجلس مدعی شد هیچ گاه مسائل داخلی را به خارج از کشور نبرده است؛ «وطن امروز» برخی موارد سوءاستفاده ظریف از مذاکرات هسته‌ای برای پیشبرد اهداف جناحی را بازخوانی می‌کند

# دروغ!

خشم نمایندگان از خلاف‌گویی‌های ظریف قابل درک است اما مجلس باید با وزانت و متانت و به دور از جنجال بانیان وضعیت اقتصادی موجود را استنتاج کند

### تیتراهای امروز

کارکاتور توهین آمیز یک رسانه سعودی عراقی‌ها را به خیابان‌ها کشاند

## دفاع عراق از مرجعیت



فرمانده نیروی دریایی سپاه خبر داد

## شهرهای زیرزمینی در سواحل جنوبی

پرونده «وطن امروز» درباره کارنامه ۲۷ ساله «خانه سینما» به پنهان جانش‌های اخیر این نهاد سنفی

## جدایی خانه از اصناف

گزارشی جامع از شاخص‌های جمعیتی کشور و بحران پیش رو

## روی نمودار پیری

«کووید-۱۹» جان ۱۶۳ ایرانی را در ۲۴ ساعت گرفت

## مرگبارترین روز گروناوی کشور

### نگاه

### هدف پنهان سعودی از اهانت به مرجعیت

حسین آجرلو: عربستان و عراق جز مقطع ۸ ساله جنگ تحمیلی رژیم بعث علیه ایران هیچگاه روابط دوستانه‌ای نداشتند و سطح روابط ۲ کشور هیچگاه تا حد همکاری متقابل ارتقا نیافت. رقابت ۲ کشور تا پیش از سال ۲۰۰۳ در بحث‌های ارضی و ایدئولوژیک متناثر از نوع نظام سیاسی حاکم بر عراق و عربستان بود. در این دوره‌ها هر ۲ کشور سبدهای سروری رژیم عرب را داشتند. پس از ۲۰۰۳ و با سرنگونی رژیم بعث اختلافات ۲ کشور علاوه بر بحث‌های ژئوپلیتیکی و ایدئولوژیک، جنبه مذهبی نیز پیدا کرد. عربستان به دلیل حضور در جبهه محافظه‌کار غربی که در چارچوب‌های امنیتی نیز می‌توان آن را نزدیک به صهیونیست‌ها دید مواضع متضادی با عراق در محور مقاومت دارد. اگر چه در سال‌های اخیر عربستان با هدف نفوذ در عراق تلاش‌های دیپلماتیکی را در دستور کار قرار داده و سفارتخانه خود در بغداد را مجدداً بازگشایی کرده است اما واقعیت این است که این ۲ کشور همواره به عنوان رقیب‌های جدی در جهان عرب یکدیگر را به چالش کشیده‌اند. از این رو حتی در شرایطی که اخباری مبنی بر سفر نخست‌وزیر عراق به ریاض در ماه‌های آتی منتشر شده است، اقدام روزنامه سعودی الشرق الأوسط نمی‌تواند چندان تعجب‌برانگیز باشد. تحلیل نیت عربستان سعودی از ایجاد تنش در عراق و دامن زدن به فتنه شیعه و سننی را می‌توان در چارچوب تئوری‌های روابط بین‌الملل مدنظر قرار داد. بر این اساس نیرویی که در جایگاه ضعف قرار دارد خواهان بر هم زدن ثبات در منطقه موردنظر است و نیروی قوی‌تر خواهان حفظ ثبات و پایداری وضع موجود است. از آنجا که مرجعیت شیعه عراق همواره در مسیر ایجاد ثبات و وحدت بین نیروهای عراقی اقدام کرده است و همچنین ثبات در عراق منجر به افزایش قدرت مقاومت می‌شود، سعودی‌ها با حمله رسانه‌ای به جایگاه مرجعیت در صدد این هستند تا مرجعیت عراق را تضعیف کنند و در پی آن مقاومت عراق و حشدالشعبی تحت تاثیر قرار گیرد. بدون شک این اختلاف‌افکنی‌ها همزمان با مذاکرات استراتژیک بغداد-واشنگتن با شدت بیشتری ادامه پیدا خواهد کرد تا با ایجاد برخی تنش‌ها امنیت در شهرهای مختلف عراق را کاهش دهند و به نوعی یکی از بهانه‌های تداوم حضور آمریکا در عراق را فراهم کنند. از این رو باید توجه داشت که دامن زدن به هرگونه اقدام نفوذآمیز آمریکایی‌ها خواهد شد. بسیج مردمی عراق و شیعیان این کشور تاکنون هر توفیقی که داشته‌اند را در پی وحدت به دست آورده‌اند، از این رو لازم است با جدیت از نهاد مرجعیت به عنوان نماد وحدت در عراق حمایت شود.

\* کارشناس مسائل عراق

### غوغاگری در لباس علم برای عادی‌نمایندن وضعیت جمعیت

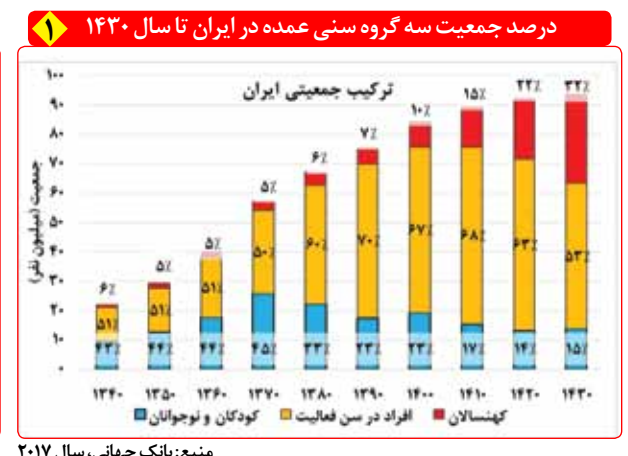
است، آن هم تنها در ۱۰ سال، در صورتی که در کشوری مثل انگلستان برنامه کاهش نرخ فرزندآوری ۹۵ سال به طول انجامیده است. در حال حاضر نرخ فرزندآوری در ایران ۱/۸ است که در افزایش جمعیت سالمند تأثیر مستقیم و جدی دارد. بنابراین استفاده مکرر از عباراتی همچون: «پدیده‌های تا بدین‌سان طبیعی»، «پدیده‌های کاملاً طبیعی» و «تفاهات کاملاً طبیعی» برای عادی‌نشان دادن آنگنگ سالمندی در ایران با آمار و ارقام و واقعیت موجود سازگار نیست. این سخن‌ها در واقع تلاشی برای فرار از واقعیت‌ها و مخفی‌سازی مشکلات است. برای راه حل جمعیت روبرو هستند، مدام به دنبال راهی برای فرار از این وضعیت می‌گردند ولی هنوز در این راه توفیق قابل توجهی کسب نکرده‌اند. ارائه راه‌حل تأمل‌برانگیز انتظار برای مرگ دهه شصتی‌ها و خروج آنان از ساختار جمعیت کشور برای رفع بحران پیری جمعیت کشور، نه به یک راه حل منطقی شبیه است و نه حتی جمله‌ای است که بتوان در خیالات تصور کرد چنین عبارتی از زبان یک فرد دانشگاهی صادر شده است!

پیشنهاد کنند اما در یادداشت مذکور، نویسنده بدون رعایت اصول دانشگاهی و تحلیل علمی و حتی بدون وفاداری صحیح به عنوان یادداشت، با عباراتی دون شأن مقام یک استاد دانشگاه، به کسانی که دلسوزانه می‌گویند نرخ باروری باید در کشور افزایش پیدا کند تا کشور دچار سالمندی نشود یا خسارات ناشی از آن به حداقل برسد، حمله می‌کند. مسأله جمعیت یک موضوع ملی است. پس سعی نشود جمعیت دستاویزی برای تسویه حساب جناحی قرار گیرد و افرادی که در حوزه جمعیت، دلسوزانه و به دور از موهومات ذهنی حرف‌های کارشناسی می‌زنند، تخریب شوند و مشت‌های غوغاگر نامیده شوند. واقعیت این است که سرعت رشد جمعیت سالمندان در ایران بسیار بالاست، ضمن اینکه نرخ فرزندآوری نیز روندی کاهشی دارد. در نمودار ۲ کاملاً مشخص است ایران سریع‌ترین برنامه کاهش نرخ فرزندآوری در جهان را اجرا کرده

کار محسوب می‌شوند و به ازای هر فرد سالمند تنها ۲ نیروی کار وجود دارد، بسیار بیشتر خواهد شد. خلاصه! در حال حاضر ایران در پنجره و فرصت جمعیتی قرار دارد و کمتر از یک دهه فرصت باقی است تا از این پتانسیل عظیم در جهت پیشرفت کشور در همه زمینه‌ها سود برد اما از طرفی روند کاهشی نرخ باروری و افزایش چشمگیر تعداد سالمندان بسیار نگران‌کننده است و پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که ایران در آینده‌ای نه چندان دور (سال ۱۴۳۰) دچار بحران پیری جمعیت خواهد شد. اما روزنامه شرق مدتی قبل یادداشتی از محمد میرزایی تحت عنوان «سال‌خوردگی جمعیت عیب نیست»<sup>۲</sup> منتشر کرد که بسیار محل تأمل است. حداقل انتظار از اساتید و دانشگاهیان آن است که پیرامون مسائل مهم و استراتژیک کشور، به دور از هیاهوی رسانه‌ای و به صورت علمی صحبت کنند، تحلیل خوبی از وضعیت فعلی آن مسأله و موضوع ارائه دهند و برای حل مشکل راهکار دقیق علمی

افزایش خواهد داد که در مجالی دیگر به صورت مفصل این آثار بد و مهلک را بیان خواهیم کرد اما در یادداشت حاضر به توضیح یک مشکل ناشی از پیری جمعیت می‌پردازم. طبق آمار سال ۹۵، در ایران به ازای هر فرد سالمند تقریباً ۸ نیروی کار وجود داشته است که با توجه به نمودار یک، این عدد در سال ۱۴۰۰ به حدود ۷ نفر رسیده است. این روند کاهشی است تا جایی که در سال ۱۴۳۰ به ازای هر فرد سالمند، تنها ۲ نیروی کار وجود خواهد داشت.<sup>۱</sup> در حال حاضر حتی با وجود اینکه تقریباً ۷۰ درصد جمعیت کشور در سن کار قرار دارند و به ازای هر فرد سالمند بین ۸ تا ۷ نیروی کار وجود دارد و اغلب آنها حق بیمه پرداخت می‌کنند، صندوق‌های بازنشستگی کشور در تأمین حقوق بازنشستگی سالمندان دچار مشکلات عدیده مالی هستند. مشکلات مالی صندوق‌های بازنشستگی، هنگامی که فقط نیمی (۵۲ درصد) از جمعیت کشور نیروی

یادداشت بهزاد خلیلی: مقوله جمعیت از موضوعات استراتژیک هر کشوری است و اگر وضعیت کیفی و کمی جمعیت مطلوب نباشد، آن کشور با مشکلاتی بسیار جدی در زمینه تولید، صنعت، بهداشت و درمان و... روبرو خواهد شد. ایران به لطف زاد و ولد مطلوب در دهه ۶۰ در حال حاضر در پنجره جمعیتی قرار دارد. پنجره جمعیتی یا فرصت جمعیتی دورهای است که بیش از دو سوم (حدود ۷۰ درصد) جمعیت یک کشور در سن کار قرار داشته باشند. افراد در سن کار می‌توانند در تولید و صنعت کشور و بخش‌های مختلف خدماتی فعالیت کنند، حق بیمه پرداخت کنند تا علاوه بر پویایی و پیشرفت کشور، از اشخاصی که قادر به انجام کار نیستند، همچون کودکان و سالمندان در زمینه هزینه‌های سلامت، آموزش، پرداخت حقوق بازنشستگی و... حمایت و پشتیبانی کنند. طبق آمار رسمی بانک جهانی، سال ۱۳۹۰ تقریباً ۷ درصد جمعیت کشور را سالمندان تشکیل می‌دادند که این رقم در سال ۱۴۰۰ به ۱۰ درصد می‌رسد و در سال ۱۴۳۰ یک سوم (۳۲ درصد) جمعیت کشور را سالمندان تشکیل خواهند داد. همان‌طور که در نمودار بالا نیز مشخص است، آنگنگ رشد جمعیت سالمند در ایران بسیار بالاست و با توجه به آثار آن، چنین موضوعی نگران‌کننده به نظر می‌رسد. سال ۲۰۱۷ سازمان ملل متحد جمعیت ایران در سال ۱۴۳۰ را با فرض سناریوی رشد متوسط باروری در کشورمان، حدود ۹۴ میلیون نفر<sup>۱</sup> برآورد کرده است که با احتساب یک سوم جمعیت پیر، ۲۸ میلیون نفر از جمعیت ایران را در آن سال سالمندان تشکیل خواهند داد. افزایش جمعیت سالمند در کشور، مشکلات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی را به طور جدی



پی‌نوشت  
۱- ourworldindata.org  
۲- Population.un.org  
۳- روزنامه شرق / ۴ تیر ۹۹

منبع: OurWorldinData.org

منبع: بانک جهانی، سال ۲۰۱۷